

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İÇ ANADOLU ORMANCILIK ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ARAŞTIRMA BÜLTENİ

YUKARI ÇULHALI ORMAN KÖYÜNÜN SOSYO - EKONOMİK DOKUSU

GİRİŞ

Yukarı Çulhalı köyünün sosyoekonomik yönden incelenince, bakış açısına ormancılığın yerleştiği görülecektir. Köyün, orman köyü olması ve konunun ormancılık olması bakımından bakış açımız buna odaklanmış ve mesleğimiz yönünden büyük öneme sahip iş - işgücü ve artık işgücü sorunu - gerçeklere ulaşma amacıyla- gün ışığına çıkarılmak istenmiştir.

Ormancılıkta iş verimini artırmak için mekanizasyona geçiş eğiliminin arttığı şu günlerde, araştırma bulguları, orman köylerinde işsizliğin makineli çalışma ile daha da artacağını şimdiden belirlemiştir.

Araştırmada, mesleğimizi tümüyle içeren ve ekonomik yapı bölümüne ve tamamlayıcısı olan işgücü sorununa değinildiği kadar, sosyal yapıya değinilemediğini dikkatli okuyucu görecektir. Bu, sosyal incelemelerin asıl konunun dışında kalması ve Toplum Bilime saygımızdandır. Araştırmanın kimi bölümlerinde - sınırlarımızı aşarak - dolaylı da olsa bu konulara değinmiş ve belki yanlışlıklara düşmüşsek bu, iyi niyetli çabamız olarak nitelendirilmelidir.

YAPILAN ÇALIŞMALAR

Araştırma 5 varsayıma göre planlanmıştır; ilk 4'ü sosyal-ekonomi, sonuncusu istatistik anlamdadır:

1. Bu köyde ormancılığın köye katkısı, tarım ve hayvancılıktan çoktur.
- 2.Ormancılık çalışmaları yoğundur, ama kullanılmayan işgücü vardır.
3. Gelir gruplarının oluşumunda en önemli etken orman işçiliğidir.
4. Orman Yasasının köylüye faydalarından en çok payı, geliri iyi olanlar almaktadır.

5. Kişi başı yıllık brüt gelir ile aile büyüklüğü arasında kuvvetli ilişki vardır ve ilişki ters yöndedir.

Varsayımları kanıtlamak üzere hazırlanan soru kağıtları, ekonomik konularda her aile başkanı için, sosyal konularda ise örneklenen aile başkanları için doldurulmuştur.

Araştırma zamanının harman mevsimi olan Ağustos olarak seçilmesi her aile başkanıyla görüşmeyi sağlamış ve ilkokul müdürünün aynı köylü olması nedeniyle köyde olmasının, araştırmanın uygulanmasında büyük yararı dokunmuştur.

Köy toplumunun belirgin özelliği memura güvensizliğidir. Yılların oluşturduğu bu duygusal davranış, köye giden her okumuş - yabancıyı köylünün memur sanması ve para zararına uğrayacağı düşünceyle sorulara çoğu kez doğru cevap vermemesi şeklindedir. Son yıllarda bu tür çalışmaları kişi ve örgütlenmiş kuruluşların yürütmesi, köylüyü usandırmıştır. Örneğin; etüt - plan heyeti başkanına bir köy muhtarı «bu kaçınıcı heyet, bıktık bu sorulardan, planı bırak paradan umut var mı» sözleriyle çıkmıştır. Aynı usaç bu çalışmaların yapıldığı diğer ülkelerde de görülmekte, hatta oralarda, okumuşlar dahi araştırmacıya aynı olumsuz tavır takınmaktadır. Örneğin; A.B.D.'de bir okul müdürünün cevabı muhtarımızın cevabıyla aynı anlamdadır. Araştırma sorusunu yanıtlamaktan kaçınan okul müdürü « ... biz burada lime lime incelendik, ihtiyacımız ise sadece biraz faaliyet ... işsiz insanların sayıları, açlıktan ölen çocukların sayıları daha arttı. Vaziyet çok kötü, çocukları raporla besleyemeyiz» diye dert yanmıştır.

Uygulamada karşılaşılabilecek bu olumsuz etkenler, araştırma planlanırken göz önüne alınmış ve yapılacak araştırmalara yöntem yönünden basamak oluşturacak bu araştırma için «araştırmacının önceden tanıdığı bir bölge» seçilmiştir. Cevapların doğruluk dereceleri, Orman İşletme kayıtları, Orman Amenajman Planları ve Ormancı Teknik Personelin bilgileri ile kontrol edilmiştir. Soru kağıtları dışında, genel bilgileri derlemeye çok yardımcı olan bireysel ya da topluluk görüşmeleri, konuşmacıların yanında not edilmemiş ve görüşmelere dertleşme havası verilmiştir. Zaman geçmeden önemli noktaları fişlenen bu görüşmeler daha sonra değerlendirilmiştir. Grafik ve çizelgeler şeklinde değerlendirilen verilere istatistik analizler uygulanmıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Yöntem bölümünün «Araştırmanın planlanması» kısmındaki varsayımlar, toplanan verilerin ışığında irdelenmiş ve ne denli doğru, ya da yanlış oldukları ortaya çıkarılmıştır. Varsayımlar sıra ile incelenmiştir.

1. «Yukarı Çulhalı köyünde ormancılığın köy ekonomisine katkısı, tarım ve hayvancılıktan büyüktür» şeklindeki 1. varsayım doğru çıkmamıştır. Köy ekonomisine katkı yönünden; yılda 490.775 TL ile hayvancılık, 360.000 TL ile yurtdışı işçilik, 347.476 TL'lik ormancılıktan etkindir. olduğu, 340.720 TL ile tarım ve 316.800 TL ile maden işçiliği de ormancılığa yakındır.

2. «Ormancılık çalışmaları yoğun olmasına karşın, kullanılmayan işgücü vardır» şeklindeki 2. varsayım doğrulanmıştır. Köyde kullanıma hazır işgücü yılda 110.100 işgünü varken, ancak % 58'i, yani 64.152'si kullanılmakta, 45.948 işgünü ise «artık»tır.

3. «Gelir gruplarının oluşumunda en önemli etken orman işçiliğidir » şeklindeki 3. varsayım da doğru çıkmamıştır. Varsayım kurulurken 1. varsayımdan hareket edilip ormancılığın köy ekonomisine katkısının diğer işlerden büyük olacağı ve buna bağlı olarak orman işinde çalışanların diğer iş kollarında çalışanlara oranla daha güçlü ekonomik yapı gösterecekleri varsayılmıştı. Araştırmada; orman işçisi olan aileler bir grup oluşturduğu, fakat grubun varsayıma uygun «varsıl» değil, «yoksul» kesimde yer aldığı görülmüştür. Varsıl ailelerde kişi başı

gelir yılda 5121 TL, orta sınıfta 2875 TL iken, yoksullarda 1522 TL dir.

4. «Orman Yasasının, orman köylüsüne sağladığı faydalardan en büyük payı, geliri iyi olanlar alır» şeklindeki 4. varsayım doğru çıkmıştır. Yasanın, köylüye ucuz tarife ile yapacak ve yakacak odun verilmesini öngören 31. maddesi dışında, Yukarı Çulhalı köylüsünün yararlandığı kaynak yoktur. Köylü, yakacak ihtiyacını yeterince gidermesine karşın; ev, ahır ve samanlık yapımına gerekli yapacak odunu kolayca alamamaktadır. Bu zorluk Orman İşletmesi'nden değil, köylünün fakirliğindedir. Fakirliği belirlenmiş olan grup Yasanın gerektirdiği ön koşulları karşılayamadığı için bu haktan, varsıllar yararlanmaktadır.

5. «Kişi başı yıllık brüt gelir ile aile büyüklüğü arasında kuvvetli ilişki vardır ve ters yöndedir» şeklindeki varsayım irdelenmiştir. Kişi başı yıllık gelir ile aile büyüklüğü arasında ters yönlü ilişkinin olduğu, yani ailedeki nüfus arttıkça kişi başı gelirin düştüğü fakat ilişkinin kuvvetli olmadığı ($r = -0,29$) anlaşılmıştır. İlişkiye bağlı olarak; Yukarı Çulhalı köyünde genel ekonomik yapıya göre ideal aile büyüklüğü 4 yada 5 kişi olmalıdır.

Sonuç olarak denilebilir ki; Yukarı Çulhalı köyünün sosyo-ekonomik dokusunu ortaya çıkaran bu araştırma, Orman Bakanlığı uygulayıcılarına ışık tutabilecektir. Diğer taraftan Orman Bakanlığı çalışmaları tüm yurt yüzeyine dağıldığına göre, önceden yapılması gereken köyler ya da bölgeler düzeyindeki benzer araştırmalar için bu araştırmanın bulgularına dayanan yeni varsayımlar kurulabilecektir.

Teknik Bülten Nu.: 57

Yayın Yılı : 1974

Kurum : İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Ankara.

Yazışma Adresi: C. A.Kansu Cad., No.142, Cevzilidere, Balgat Ankara

Proje Lideri : Yalçın ANIL

Proje Yürütücüleri: -

Tel : (0 312) 213 17 34

Belgeç : (0 312) 212 29 44

e-posta: oea@ogm.gov.tr

Web: <http://www.oea.gov.tr>